

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ У ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Розглянуто вплив фінансового посередництва на законодавче регулювання банківської діяльності та визначення змісту при господарсько-правовому регулюванні, досліджено питання підстав групування банківських операцій та їх співвідношення з фінансовими послугами.

Ключові слова: фінансові послуги, банківська діяльність, банківські послуги, фінансове посередництво, банк.

Змістовні властивості фінансових послуг не дають можливості повною мірою окреслити специфіку державного регулювання банківської діяльності. Основні питання при класифікації банківських операцій виникають з приводу, по-перше, віднесення їх до певної галузі права, по-друге – вибору системних критеріїв класифікації, які мають вирішальне значення для визначення їх правового регулювання.

На підставі різних критеріїв для виконання певних завдань класифікацію та поняття банківських послуг і операцій надавали як українські, так і закордонні науковці, зокрема такі як М. М. Агарков, І. А. Безклубий, О. О. Качан, І. Л. Нурзад, О. М. Олейник, О. П. Орлюк, Г. А. Тосунян, частіше за все на основі функціонально-змістовного аналізу або з формально-юридичних підстав законодавчого визначення банківської діяльності. Разом із тим, за наявності окремих правових понять ринків фінансових послуг, в тому числі банківських послуг, безпосередньо банківських операцій та видів банківської діяльності, стає необхідним визначення існуючого спрямування законодавчого регулювання банківської діяльності серед фінансових послуг.

Метою статті є дослідження критеріїв формування законодавчої класифікації банківських операцій та наслідків для застосування засобів

господарсько-правового регулювання на підставі визначення змісту банківської діяльності.

Перш за все, на класифікацію банківських операцій впливає економічна сутність діяльності банків як фінансових посередників. Інститут фінансового посередництва з погляду науковців-фінансистів впливає на поділ операцій банків на дії, що забезпечують функціонування банку як суб'єкта підприємництва, та на його дії як фінансового посередника, що входять до поняття банківських послуг, сутність яких визначається через перелік усіх операцій, визначених у Законі України «Про банки і банківську діяльність» [8, с. 69-70], або визнається, що більш за все на визначення посередницького характеру банківських операцій впливає місце банку в русі капіталу, а не зміст угоди. Наприклад, при віднесенні факторингу до активних операцій одночасно ця операція вважається посередницькою послугою банків [1, с. 201, 248]. Ю. В. Ващенко, розглядаючи погляди вчених-економістів, підкреслює, що банк визначається як інститут кредитної системи, що є посередником у кредиті, розрахунках і випускає кредитні знаряддя обігу [4, с. 13]. У зв'язку з цим необхідно відмітити, що економічна категорія фінансового посередництва за своїм змістом реалізується в декількох, іноді прямо не пов'язаних між собою правовими зв'язками, банківських послугах, операціях та угодах, а функціональність фінансового посередництва виявляється у більшості в поєднанні при розгляді та регулюванні певних операцій (наприклад, депозитні та кредитні операції) і є максимально презентаційною саме в банківській діяльності в цілому. Одночасно слід розуміти, що випадки віднесення в правовому регулюванні до посередницьких окремо взятих банківських операцій не завжди відповідає як правовій суті правовідносин (які неможливо відносити до посередницьких угод), так і економічному змісту. Так, у розд. 7 Банківського кодексу Республіки Білорусь до посередницьких банківських операцій, крім розрахунків, валютно-обмінних операцій, помилково відносяться банківське зберігання, тимчасове користування банківським сейфом, інкасація та перевезення готівкових коштів, платіжних інструкцій, дорогоцінних металів і

дорогоцінного каміння, інших коштовностей [9].

Що стосується використання функціонального місця банку як підстави для визначення правового змісту банківської діяльності, то необхідно звернутися до поглядів науковців-правознавців. Так, О. П. Орлюк підкреслює, що до базових операцій відноситься комплекс із основних трьох – прийняття грошових вкладів від клієнтів, надання клієнтам позичок і створення нових платіжних засобів, здійснення розрахунків між клієнтами [12, с. 14]. Базовість окремих операцій посилюється у висновку І. Л. Нурзад, якою при поділі операцій на банківські та небанківські використовується функціональний критерій, тобто, відповідає чи ні операція базовим функціям банку, а дії, спрямовані на їхнє здійснення, становлять суть банківської діяльності [10]. Але не можна погодитися з автором у тому, що операції та діяльність банків на ринку цінних паперів не можуть іменуватися банківськими операціями і банківською діяльністю [10], тому що ці фінансові активи також використовуються в основних операціях банків, такі операції з ними також охоплюються суттю фінансового посередництва банку і з метою їх спільного регулювання повинні відноситися до операцій, які здійснюють банки. О. М. Олейник характеризує банківську діяльність як сукупність постійно або систематично здійснюваних з приводу грошей та інших фінансових інструментів операцій різних видів, об'єднаних загальною метою [11, с. 27-28]. При цьому поняття банківської діяльності у вузькому значенні банківські операції створюють у тих випадках, коли вони здійснюються в сукупності [11, с. 9]. І. А. Безклубий визначає банківську діяльність як систематичну підприємницьку діяльність, здійснення якої передбачає вчинення банківських правочинів та операцій [3, с. 61], і вважає, що звуженням є визначення банківської діяльності через перелік трьох класичних видів послуг у ст. 2 Закону України «Про банки і банківську діяльність». Серед економістів також існують тотожні погляди. Так, Ю. В. Ващенко розглядає банківську діяльність у широкому значенні, в якому розуміються всі види операцій, котрі можуть здійснювати банки, а у визначених законом випадках – інші юридичні особи, а

також у вузькому, що включає тільки ті операції, які виділяють банк з числа інших фінансово-кредитних установ [4, с. 19], тобто операції з визначення банку в ст. 1 Закону України «Про банки і банківську діяльність». На наш погляд, відбувається перебільшення значення виключності банківської діяльності (або «вузького» розуміння) для визначення поняття та наступного відповідного правового регулювання. Класифікація банківських послуг і операцій та їх правове регулювання при проведенні банківської діяльності здійснюється не самостійно за їх видом, а з урахуванням функцій суб'єкта – банку та ризиками в його діяльності, як тоді, коли мова йде як про обов'язкову сукупність видів діяльності банків, так і у випадку здійснення ними інших фінансових послуг.

Серед інших необхідно відмітити погляди російських науковців. За висновками Г. А. Тосуняна [18, с. 261], за російським законодавством банківська діяльність містить тільки банківські операції, а останні охоплюються поняттям банківських угод, до яких відносяться також визначені законом виключні угоди банків. Хоча також науковці відзначають, що до банківських угод відносяться всі угоди, перелічені в ч. 3 ст. 5 Закону РФ «Про банки і банківську діяльність», які можуть здійснювати банки, небанківські кредитні організації та інші організації й індивідуальні підприємці, але у разі здійснення таких угод кредитними організаціями, вони вважаються банківськими і складають з банківськими операціями банківську діяльність [17, с. 18]. Особливо слід відзначити погляди, які поєднують у понятті «банківська діяльність» підприємницьку та діяльність державного органу – Центрального банку РФ [19, с. 227–229], в тому числі його управлінські функції, на підставі Федерального Закону РФ «Про Центральний банк Російської Федерації (Банк Росії)» та закріплення повноважень в ст. 46 Федерального Закону РФ «Про Центральний банк Російської Федерації (Банк Росії)» [16]. Таке додавання крім банківських операцій ще й організаційно-господарських відносин до банківських операцій суперечить змісту банківської діяльності і не буде відповідати системній побудові норм ГК України та законодавства, яке

регламентує банківську діяльність.

З огляду на те, що відповідно до ст. 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність» банківські послуги та банківські операції є фінансовими послугами, вони є операціями з фінансовими активами згідно з п. 5 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг». У цьому поєднанні ключовим критерієм стало не фінансове посередництво, а предмет операцій – фінансовий актив. Наведене свідчить про актуальність на сучасному етапі додавання до підстав публічного регулювання ринків фінансових послуг і безпосередньо ринку банківських послуг ще однієї – необхідності належної реалізації фінансового посередництва як економічної діяльності. Також ця думка підтверджується тим, що при розгляді проблем фінансового посередництва банків ставиться за необхідне вирішення саме сукупності питань, з одного боку – з управління ризиками, їх оцінці, ефективного контролю за ризиками (ліквідності, кредитним, іншими) у банківській діяльності, удосконалення ризик-орієнтованого нагляду, а з іншого – стосовно надання на належному рівні послуг кредитними установами [14].

У зв'язку з цим для відповіді про напрями державної політики та правового регулювання здійснення банківської діяльності й одночасно належного виконання функцій фінансового посередництва необхідно визначити цілі та встановити окремі фактори (засоби, методи тощо), які можливо згрупувати залежно від врахування інтересів банків або їх клієнтів. Підґрунтям для застосування цих важелів, на наш погляд, можуть бути такі критерії для належного й необхідного виконання функцій фінансового посередництва: можливість акумулювання грошових коштів суспільства, виключаючи обхід фінансової системи; збереження конкуренції, що веде до зниження трансакційних витрат та покращення послуг; можливість використання суспільством накопичених коштів для довгострокового розвитку [15, с. 26]. Як актуальний приклад необхідності врегулювання посередництва в кредиті можна вважати визначення шляхів вирішення економічних проблем узгодження термінів та обсягів іпотечного кредитування за відсутності належних

довгострокових ресурсів та забезпечення в таких випадках нормативів ліквідності в діяльності банків [6, с. 128-129]. У будь якого разі фінансове посередництво передбачає залучення банками клієнтів з обох напрямів використання капіталу, тому в інтересах клієнтів повинні бути прийняті пов'язані з першою групою наступні заходи: підвищення привабливості банківських операцій шляхом їх здешевлення та спрощення здійснення; забезпечення врахування конституційних прав фізичних осіб та/або прав суб'єктів господарювання в конфліктах при виконанні зобов'язань перед банками; забезпечення належного механізму судового захисту клієнтів банків, який усуває економічну, професійну нерівність та недостатній захист клієнтів банку; вдосконалення механізму гарантування вкладів громадян та/або встановлення механізму захисту депозитів юридичних осіб, які не є фінансовими установами; примус банків адміністративними та індикативними засобами до належного виконання функцій фінансового посередництва (наприклад, до кредитування суб'єктів господарювання та споживачів в певних економічних та соціальних цілях, посилення гарантування виконання своїх зобов'язань перед клієнтами певними засобами), що фактично буде опосередковано забезпечувати виконання обов'язку банку – фінансового посередника перед державою за його допуск на фінансові ринки та надання права на виключну діяльність.

Крім визначення співвідношення з фінансовим посередництвом банківської діяльності та змісту банківських операцій, системи та їх видів, потребує розкриття правового змісту і поняття банківської операції, в яких стороною є банк, з позицій легалізації банківської діяльності, функцій банків та їх місця на фінансових ринках як фінансового посередника, правового змісту банківських операцій як дій та фактів.

Система банківських операцій, які поділені на підставі класифікації видів фінансових послуг, предмета угод, наявності ліцензування або одержання дозволів, закріплена в ст. 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність».

По-перше, банківські послуги, надання яких має право здійснювати в банківській діяльності на підставі банківської ліцензії виключно банк. До банківських послуг належать:

1) залучення у вклади (депозити) коштів та банківських металів від необмеженого кола юридичних і фізичних осіб;

2) відкриття та ведення поточних (кореспондентських) рахунків клієнтів, у тому числі у банківських металах;

3) розміщення залучених у вклади (депозити), у тому числі на поточні рахунки, коштів та банківських металів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик.

По-друге, інші фінансові послуги, в тому числі шляхом укладення з юридичними особами (комерційними агентами) агентських договорів. В останньому випадку перелік фінансових послуг, що банк має право надавати своїм клієнтам (крім банків) шляхом укладення агентських договорів, встановлюється Національним банком України.

По-третє, операції, в тому числі й нефінансові послуги, які відносяться до інших видів діяльності відповідно до ч. 6 ст. 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність»: 1) інвестицій; 2) випуску власних цінних паперів; 3) випуску, розповсюдження та проведення лотерей; 4) зберігання цінностей або надання в майновий найм (оренду) індивідуального банківського сейфа; 5) інкасації коштів та перевезення валютних цінностей; 6) ведення реєстрів власників іменних цінних паперів (крім власних акцій); 7) надання консультаційних та інформаційних послуг щодо банківських та інших фінансових послуг. Слід враховувати, що при такій класифікації в цій групі видів діяльності необхідно відокремлювати за складом учасників інвестиційні послуги, операцій з цінними паперами, які є фінансовими послугами, але відносяться до інвестицій, що чітко не встановлено при класифікації в Законі України «Про банки і банківську діяльність».

Банк здійснює діяльність, надає банківські та інші фінансові послуги в національній валюті, а в іноземній валюті – за наявності відповідної ліцензії

НБУ згідно з Декретом Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» від 19.02.1993 р. № 15-93, Положенням про порядок надання банкам і філіям іноземних банків генеральних ліцензій на здійснення валютних операцій, затвердженим постановою Правління (далі – ПП) НБУ № 281 від 15.08.2011 р. При здійсненні окремих фінансових послуг, наприклад, операцій на ринку цінних паперів, банку необхідно отримати ліцензію відповідно до Порядку та умов видачі ліцензії на провадження окремих видів професійної діяльності на фондовому ринку (ринку цінних паперів), переоформлення ліцензії, видачі дубліката та копії ліцензії, затвердженого рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 817 від 14.05.2013 р. [13; 2013. – № 48. – Ст. 1736].

Одночасно При визначенні системи банківських операцій, передбачених як певний правовий термін, необхідно також розподіляти їх з метою особливостей регламентування на підставі змісту правовідносин на наступні групи: розрахункові (ст. 51 Закону України «Про банки і банківську діяльність»), кредитні (ст. 49 Закону України «Про банки і банківську діяльність»), депозитні, факторингові та лізингові операції (ст. 339 Господарського кодексу України).

Особливу групу складають банківські операції Національного банку України, які здійснюються відповідно до Закону України «Про Національний банк України», Положення про регулювання Національним банком України ліквідності банків України, затвердженого ПП НБУ № 259 від 30.04.2009 р., а також зберігання і обслуговування обігу державних цінних паперів (далі – ДЦП) на рахунках у цінних паперах та операцій емітента щодо випущених ним ДЦП і кліринг та розрахунки за угодами щодо ДЦП (депозитарна діяльність) відповідно до Положення про депозитарну діяльність Національного банку України, затвердженого ПП НБУ № 114 від 19.04.2003 р.

Крім надання перелічених банківських послуг банк має право проводити інвестиційну діяльність відповідно до ст. 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність» шляхом здійснення інвестицій. Банки здійснюють прямі

інвестиції та операції з цінними паперами відповідно до законодавства України про цінні папери, інвестиційну діяльність та згідно з нормативно-правовими актами НБУ. Банк має право здійснити інвестицію лише на підставі письмового дозволу НБУ, виконання економічних умов та додержання обмежень.

Разом із тим чинні нормативні акти не надають поняття банківської операції. При визначенні поняття банківської операції необхідно виходити з правовідносин, які регулюються відповідно до ст. 3 Закону України «Про банки і банківську діяльність», а саме під час заснування, реєстрації, діяльності, реорганізації та ліквідації банків, з урахуванням визначення поняття банківської діяльності та переліку банківських операцій у статтях 2, 47 даного Закону. Віднесення до сфери регулювання Закону України «Про банки і банківську діяльність» певної діяльності фактично визначає її як банківську операцію, тим самим така операція підпадає під державне регулювання як банківська операція, вид або підвид діяльності. Перелік названих банківських операцій у ст. 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність» визначений на сьогодні як необмежений у зв'язку з тим що, сталий виключний обсяг банківських послуг доповнено не обмеженим переліком видів фінансових послуг. Крім того, сформульовано норми ч. 6 ст. 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність»: банк має право вчиняти будь-які правочини, необхідні для надання ним банківських та інших фінансових послуг та здійснення іншої діяльності, необхідно тлумачити як необмеженість правочинів банків, які здійснюються в межах переліку видів банківських операцій, з одночасним виконанням вимог ст. 48 цього Закону. У зв'язку з цим усі операції, що здійснюють банки згідно зі ст. 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність», крім суто банківських послуг будуть вважатися банківськими на підставі системного їх державного регулювання тільки для банків (тобто, визначаються за суб'єктом).

Також саме підкреслення необхідності господарсько-правового впливу, на наш погляд, виявляється в характері правовідносин у процесі здійснення банківської діяльності, які, як правильно відзначається в спеціальній правовій

літературі, існують як публічно-правові (банківський нагляд, ліцензування) і приватно-правові (угоди, рахунки), а за змістом поділяються на: 1) майнові (пов'язані з грошима, цінними паперами або майном); 2) немайнові (пов'язані з статистичною інформацією, її та коштів і майна захистом); 3) організаційно-структурні та організаційно-кадрові (побудова банківської системи, організація банку, облік, трудові відносини з персоналом) [1, с. 27]. Тому всі проблемні питання класифікації видів діяльності банків можуть вирішуватися на підставі визначення змісту господарських правовідносин. Відповідно до ст. 1 ГК України предметом його регулювання є господарські відносини між суб'єктами господарювання (господарсько-виробничі) та між цими суб'єктами й іншими учасниками відносин у сфері господарювання, з урахуванням частин 4, 5 ст. 3 ГК України ці відносини є організаційно-господарськими, а суб'єкт – орган державної влади наділений господарською компетенцією (абз. 6 ч. 1 ст. 4 ГК України). Такий тип господарських правовідносин в попередні періоди регулювання та існування теоретичних досліджень мав різне найменування до прийняття ГК України. В. К. Мамутов правовідносини між підприємствами та вищими господарськими органами відносив до господарсько-управлінських, які за своєю суттю є майновими, а не виключно адміністративними [7, с. 149-150]. У сучасних умовах О. П. Віхров відносить до загального об'єкта організаційно-господарських правовідносин у цілому процес організації та здійснення господарської діяльності і вважає, що такі правовідносини тісно, безпосереднім чином пов'язані з господарською діяльністю в цілому, а не тільки з її організаційною стороною [5, с. 126]. У зв'язку з цим саме кредитні операції банків як найбільш врегульований сегмент банківського законодавства надають змогу визначити зміст господарського регулювання банківської діяльності, майново-господарські та організаційно-господарські правовідносини.

Відповідно до норм п. 3 ч. 3 ст. 47, ст. 49 Закону України «Про банки і банківську діяльність» до кредитних операцій банків належать такі операції: розміщення залучених у вклади (депозити), в тому числі на поточні рахунки, коштів та банківських металів від свого імені, на власних умовах та на

власний ризик; здійснення операцій на ринку цінних паперів від свого імені; надання гарантій і поручительств та інших зобов'язань від третіх осіб, які передбачають їх виконання у грошовій формі; придбання права вимоги на виконання зобов'язань у грошовій формі за поставлені товари чи надані послуги, приймаючи на себе ризик виконання таких вимог та прийом платежів (факторинг); лізинг. Віднесення до кредитних різних видів угод та операцій як до одного виду діяльності фактично підтверджує необхідність поєднання таких операцій для здійснення з метою зменшення ризиків, забезпечення надійності та стабільності банківської системи та інтересів вкладників та кредиторів при здійсненні цій діяльності спільного банківського регулювання, в тому числі зі застосуванням господарсько-правових засобів, серед яких суттєвими є наступні.

Задля реалізації названих цілей, а також з метою відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків створюється спеціальний резерв. У зв'язку з цим перелік кредитних операцій розширюється в Положенні про формування та використання резервів № 23 від 25.01.2012 р. Фактично в основу такої класифікації як критерій покладено характер використання кредитних ресурсів, акумульованих банками у процесі своєї діяльності (ст. 349 ГК України). У даному Положенні дається *визначення кредитної операції* – це вид активних банківських операцій, пов'язаних із розміщенням залучених банком коштів шляхом їх надання в тимчасове користування або прийняттям зобов'язань про надання коштів у тимчасове користування за певних умов, а також надання гарантій, поручительств, акредитивів, акцептів, авалів, розміщення депозитів, проведення факторингових операцій, фінансового лізингу, видача кредитів у формі врахування векселів, у формі операцій репо, будь-яке продовження строку погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо повернення заборгованої суми, а також на зобов'язання щодо сплати процентів та інших зборів із такої суми (відстрочення платежу).

Підсумовуючи викладене, необхідно сформулювати деякі положення

господарсько-правового регулювання банківських операцій.

Визначення банківської діяльності в Законі України «Про банки і банківську діяльність» не виключає віднесення до банківських операцій і не названих у понятті операцій, які є фінансовими послугами. Наслідки такого регулювання банківської діяльності полягають у віднесенні цих трьох операцій до системоутворюючих банківську діяльність на законодавчому рівні. Всі інші операції, перелічені в ст. 47 даного Закону, не несуть у собі функцій класифікуючих елементів системи операцій, але, при здійсненні їх банками мають єдине регулювання законодавством про банки і банківську діяльність, а в деяких випадках додатково іншим спеціальним законодавством, наприклад, законодавством, яке регламентує ринок цінних паперів. Таким чином, формулювання банківської діяльності, переліку і системи банківських операцій обґрунтовується, насамперед, юридичною технікою складання нормативного акту, яка полегшує виконання покладених на нормативні акти завдання формування господарського правопорядку при здійсненні функцій з регулювання діяльності банків.

Аналіз нормативних актів показує, що єдиного підходу щодо класифікації банківських операцій не існує, тому за наявності основної мети регулювання – безпека та фінансова стабільність банківської системи, захист інтересів вкладників і кредиторів – система банківських операцій викладається залежно від системи засобів реалізації державного регулювання банківських операцій, і, що найбільш впливає на остаточний результат, – залежно від системи функцій НБУ щодо банківського регулювання і нагляду (в такому випадку зміст банківських операцій – впливовий фактор, але не головний). Це свідчить про необхідність сприйняття переліку банківських операцій у ст. 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність» як переліку видів діяльності банків, які даним законом об'єднуються в поняття банківської діяльності, хоча деякі операції своєю назвою відповідають самостійним видам договорів, наприклад, лізинг, факторинг.

Банківські операції можуть регулюватися нормами різних галузей права,

спеціальним банківським законодавством і за своєю структурою вони можуть складатися з декількох угод, ґрунтуватися на нормативних актах і актах державних органів ненормативного характеру, і в них відображаються не тільки окремі правовідносини цивільного або іншого змісту, а й деякі дії, що проводяться банками в їх взаємозв'язку з угодами або актами, тобто присутня публічно-правова складова виникнення та проведення банківських операцій, яка виникає на підставі зафіксованих правовими чинниками вимог і підкреслює перевагу господарсько-правового впливу та діяльність банків.

Подальшого дослідження потребують питання формування та співвідношення понятійного апарату норм банківського законодавства та нормативних актів, які регулюють ринки фінансових послуг в Україні з міжнародно-правовими джерелами.

Список літератури:

1. Банки и банковские операции: учебник для вузов / Е. Ф. Жуков, Л. М. Максимова, О. М. Маркова и др. ; под. ред. проф. Е. Ф. Жукова. – М. : Банки и биржи, ЮНИТИ, 1997. – 471 с.
2. Банківське право України : навч. посіб. / А. М. Жуков, А. Ю. Іоффе, В. Л. Кротюк та ін. ; за заг. ред. А. О. Селіванова. – К. : Вид. Дім “Ін Юре”, 2000. – 384 с.
3. *Безклубий І. А.* Банківські правочини: моногр. / І. А. Безклубий. – К. : Вид. Дім “Ін Юре”, 2007. – 456 с.
4. *Ващенко Ю. В.* Банківське право : навч. посіб. / Ю. В. Ващенко. – К. : Центр навчальної літератури, 2009. – 344 с.
5. *Віхров О. П.* Організаційно-господарські правовідносини : моногр. / О. П. Віхров. – К. : Вид. Дім “Слово”, 2008. – 512 с.
6. *Гринько О. Л.* Формування й розподіл банківських ресурсів на іпотечне кредитування / О. Л. Гринько // Фінанси України. – 2005. – № 7. – С. 119–131.
7. *Мамутов В. К.* Экономика и право : сб. науч. тр. / В. К. Мамутов. – К. : Юринком Интер, 2003. – 544 с.
8. *Міщенко В. І.* Банківські операції: підручник / В. І. Міщенко, Н. Г. Славянська, О. Г. Корнеєва. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2007. – 796 с.
9. Национальный правовой Интернет-портал Республики Беларусь [Электрон. ресурс]. – Режим доступа : www.pravo.by/webpra.
10. *Нурзад І. Л.* Правове регулювання діяльності банків на ринку цінних паперів України : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 [Електрон. ресурс] / І. Л. Нурзад. – К., 2004. – 21 с. – Режим доступа : irbis-pbuv.gov.ua.
11. *Олейник О. М.* Основы банковского права: курс лекций / О. М. Олейник. – М. : Юристъ, 1997. – 424 с.
12. *Орлюк О. П.* Банківська система України. Правові засади організації / О. П. Орлюк. – К. : Юринком Интер, 2003. – 240 с.
13. Офіційний вісник України.
14. Рекомендации XVII Международного банковского конгресса (МБК-2008) «Банки в системе финансового посредничества: состояние и перспективы» [Электрон. ресурс] //

Деньги и кредит. – 2008. – № 7. – С. 33–37. – Режим доступа : [www.cbr.ru /publ/MoneyAndCredit/recomendations.pdf](http://www.cbr.ru/publ/MoneyAndCredit/recomendations.pdf).

15. Саркисян Т. С. Проблемы финансового посредничества / Т. С. Саркисян [Электрон. ресурс] // Деньги и кредит. – 2007. – № 7. – С. 26–28. – Режим доступа : www.cbr.ru/publ/MoneyAndCredit/sarkisyan.pdf.

16. Система Консультант Плюс [Электрон. ресурс]. – Режим доступа : www.consultant.ru.

17. Тадеев А. А. Банковское право : учеб. / А. А. Тадеев. – М. : Эксмо, 2005. – 432 с.

18. Тосунян Г. А. Теория банковского права : в 2 т. / А. Г. Тосунян. – М. : Юристъ, 2004. – Т. 1. – 2-е изд., перераб. и доп. – 696 с.

19. Тосунян Г. А. Банковское право Российской Федерации. Общая часть : учеб. / Г. А. Тосунян, А. Ю. Викулин, А. М. Экмалян ; под общ. ред. акад. Б. Н. Топорнина. – М. : Юристъ, 1999. – 448 с.

Глибка С. В. Особенности определения банковских услуг в законодательстве Украины.

Рассмотрено влияние финансового посредничества на законодательное регулирование банковской деятельности и определения содержания при хозяйственно-правовом регулировании, исследован вопрос оснований группировки банковских операций и их соотношение с финансово-ными услугами.

Ключевые слова: финансовые услуги, банковская деятельность, банковские услуги, финансовое посредничество, банк.

Glibko S. V. Features of determination banking in the legislation of Ukraine.

The effect of financial intermediation on legislative regulation of banking activities and in determining the content of economic and legal regulation, explored the issue of grounds grouping of banking operations and their relationship with financial services.

Keywords: financial services, banking, banking services, financial intermediation, bank.